

లా - అవర్ కామెంటు

సామాన్యజనుల వూహలెలావుంటాయి అంటే—పెట్టెలో వస్తువులు పెట్టి, పెట్టి ప్రతివాది యింటిలోని వాకగదిలో దాచుకు వెళ్ళినవెనుక, గదితాళం ఎవరు తీసుకు వెళ్ళినా, గదిలో దొంగలు పడకుండా చూచేవూచీ ప్రతివాదిమీదనే వుంటుందనుకుంటారు పాపం ! తనయొక్క యితరయింటి భాగంను, తన సామాన్నూ, తన వస్తువుల్ని ఏలా కాపాడుకుంటూ వుంటాడో ఆలాగే ఆ గదినిన్నీ కాపాడుతూవుంటాడనే నమ్ముతారు. దొంగలుపడి ఎత్తుకుపోయినారన్నా, వస్తువులు పోయినాయిఅన్నా, ప్రతివాది వూచీ అంతమాత్రంచేత వదలిపోదని, అతడు తనయింట్లో తనకు తెలియకుండా, తనయొక్క జాగ్రతనుకూడా అతిక్రమించి, దొంగలుపడి ఎత్తుకుపోయినారని చూపించవలసి వుంటుందని ఊహిస్తారు. “ గదితాళం తాళంగానేవున్నా గదికి బొక్కెట్టి వస్తువులెవళ్లో పట్టుకుపోయినా ” రనడానికి వల్లా ?

అయినా స్త్రీలు పరాయి యిళ్ళలో వస్తువులు చేయించు కోవడం ఏమిటి ?

.....

.....

.....

.....

.....

మ రు వా డ

రంగారావు కళాశాలావిద్యార్థి. పరీక్షలయి విశాఖపట్నం నుంచి తనూరు ప్రయాణ మౌతూ, మళ్ళీ యేంతోచిందో ఆ వూరివాడే సహాధ్యాయి మతోడుంటే, వాడికి తన సామాన్నూఅదీ ఒప్పచెప్పి, “ మా యింటికి

జేర్చరా యీ పుస్తకాలూ, పెట్టీ : మా వాళ్ళతో చెప్పు రెండు రోజుల్లో వస్తున్నా " నని పలికేడు. ఆ స్నేహితుడు "ఏమిరోయి నేనేం Gaurd ని అనుకున్నావా ? లోకంలో అందఱి సామాన్లు Break-van లో పడేసి తీసికొని పోతూవున్నట్టు తీసికొని పోయి వాప్పజెప్పడానికి " అన్నాడు.

" నిజంగా లోక—గార్డు అయితే మానవుడు God అంత వాడు : తెలుసునా ? నీవు కావు కనుకనే నా వొక్కడి సామాను తీసుకు వెళ్ళమంటూ వున్నాను. ఈ వసతి భవనంలో వున్న అందఱి సామాన్లు తీసుకు వెళ్ళమంటూవున్నానా ? తెలుసుకో. ఏదో బుద్ధిపుట్టి యెక్కడకో వెడుతూవున్నాను, ఎన్నాళ్ళు— నీవు బడ్డువి. ఎన్నాళ్ళు ఎన్నిపరీక్షలకు చదివినా నీకేం తల నొప్పి, మెడనొప్పి, మొల్నొప్పి, ఏమీరావు. నాకు వెధవది నిన్ను Chemistry Practical చేసే సరికి వెధవ Gasses ముక్కులో కెక్కిపోయి Brain most dull అయిపోయింది. తత్క్షణం Change కావాలనిపిస్తోంది. ఒక Out of the way place కు run up చేసి fresh rustic breeze ఊపిరి తిత్తుల్లోకి Pump up చేసి కొని గానెన్ displace అయినాక యిల్లు చూడాలనుకుంటా. యీ గానెడ్ బ్రెయిన్ తో ఇంటికెళ్ళానా అంటే

I may talk nonsense with my father and mother, bride and maid, cow and cat, kith and kin you see ! you understand ! you realise what I mean ! Are you offended because I called you బడ్డువి : no ! you shan't. "Bud" from English if converted to Telugu means only మొగ్గ. A budding lawyer they call; it conveys simply an idea that you are an energitic young chap. I never intended offending you in any way. Convert yourself quick. Bud ! Bud ! Bud ! This bed, this is my trunk; these are my books. "

పై నై చక్కెం మాటలన్నీ వింటూ స్నేహితుడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ " inverted brain " గాడివి నీవేమంటే యేమిటికాని " అని రంగారావు సామాను తన సామానుతోపాటు బండిలో పెట్టుకుని బండివానితో చెబుతూ " రంగా ! మఱి మీవాళ్లు మారంగ డెక్కెడి కెళ్ళాడంటే ఏం చెప్పమంటావ్ " అని అడిగాడు.

" Say you want that news for your sake my good god ! మా వాళ్ళడిగితేన నే excuse ఎందుకు ? నీవు లోకానికి గార్డువి ఏల్లాగో లోకానికి మాం వొకడున్నాడన్న సంగతి నీకు తెలుసునా ? తెలియకపోతే యిప్పుడు తెలుసుకో. ఆ universal మామగారింటికి వెళ్ళానని చెప్పు " అన్నాడు రంగారావు నిజంగా రంగారావుకి మతిపోయిందనుకున్నాడు. స్నేహితుడు, అనుకొని మరి జాప్యం చేస్తే తనక్కూడా మతిపోతుందేమో యని, " ఏడువు నీ యేడుపు నీవేడువు. ఈ సామాను మీవాళ్ళ కొప్ప జెప్పి రెండురోజుల్లో వస్తాడు మీవాడని చెప్తా. అంతేనా చెప్పాలి సింది " అని స్నేహితుడు నిష్క్రమించేడు.

రంగారావు వసతిభవనం తన గదిలో వొంటరిగా కూర్చున్నాడు. అతడు తనచొక్కా జేబులోంచి యోశుభలేక పైకితీసి చూచుకొంటూ వున్నాడు. అందులో వున్న పెళ్ళికూతురు పేరు " ఇందుమతి " ఆ పేరుచ్చరించుకొంటూ స్వగతంలో కాసేపుపడ్డాడు. " హే ! ఇందుమతి ! " అని నిట్టూర్పు పుచ్చేడు. పెళ్ళైయుంటే మాత్రం వెళ్ళి చూడకూడదూ ? ఇంకా కాపరానికి వెళ్లుండదు. అక్కడే వుంటుంది. ఎన్నాళ్ళో అయి చూచియున్నాను దాన్ని. అప్పటికి బొత్తిగా చిన్నపిల్ల. అంచేతప్పుడు నాతో

బువ్వాలాటా దాగుడుమూతా అన్నీ ఆడుకొనేది. ఇప్పుడాడు
 తుందా అలా ? ఆడదు ! ఎందుకు వెళ్ళడం ? — వెడితేతప్పేం ?
 తలిదండ్రులున్న పిల్ల. చిన్నప్పుడు వాళ్ళే ఆతలిదండ్రులే నన్నా
 పిల్లను వేళాకోళం చేయమంటూ వుండేవారు. ఆ పిల్లచేత నాతో
 పరాసికా లాడించేవారు. ఇప్పు డాడిస్తారా అలా ? ఇప్పుడు దాని
 బుగ్గట్టుకు నన్ను నులుపుమంటారా ? — దాన్ని నా ముక్కట్టు
 గిల్లమంటారా ? — nonsense ఈ వితర్కింపంతా ఎందుకది
 నైన్ కంట్రీనై డ్. ఆ పిల్ల తండ్రి మా తండ్రి తల్లికి వరసకు
 మేనమఱది అనేవారు. అయితే నాకేమవుతాడూ అంటే చినతాత
 అని పిలవమనేవారు. కాని ఆ చినతాత భార్య అంటే పిల్లతల్లి
 మఱోవరసనంటే మా తల్లివైపు నుంచి చూస్తే మా తల్లికి వేలు
 విడిచిన ఆడుబిడ్డల్లో పెద్దప్ప. అంటే నన్ను పెద్దత్తయ్యా అని
 పిలవమనేవారు. ఆవిణ్ణిబట్టి చినతాతయ్యను పెదమామయ్యా
 అంటేనో అనేవాణ్ణి. అంటే అందఱూ చినమామయ్యా
 పెద్దత్తయ్యా అనమనేవారు. ఈ పెద్దమామయ్యా చిన్నత్తయ్యా
 అంటానని అర్పేవాణ్ణి. ఒక్కొక్కప్పుడు వినేవాళ్ళ చెవులు
 గళ్ళడిపోయ్యేవి. తుదకీ లకలొకలన్నీపడలేక వాళ్లొమాటు
 మా వూరొస్తే వాళ్ళూరెడతా నన్నాను. ఆ వూరెళ్ళడాని కేడ్చేను.
 ఏవూరంటే ఆ పిల్లూరన్నాను. వెళ్ళాను. ఆ విధంగా అది నైన్
 కంట్రీనై డ్ అయిపోయింది. well well ఇప్పుడెక్కడి కెళ్ళావూ
 అంటే పిల్ల వూరికంటే బాగుంటుందా ? ఉండదు. నైన్ కంట్రీ
 నైడ్కు అంటే బాగుండేటట్టుంది ” అని అదో విభ్రాంతిమై
 కుర్చీలోంచి లేచినవాడై, టోపీపెట్టుకొని జోడు తొడుక్కొని
 ఆ గదిలో చిత్తు ప్రశ్నోత్తరాల కాగితాలు తన్నుకుంటూ

“ Never to return
To sit for exam
sweet sweet auburn !
yours I am ”

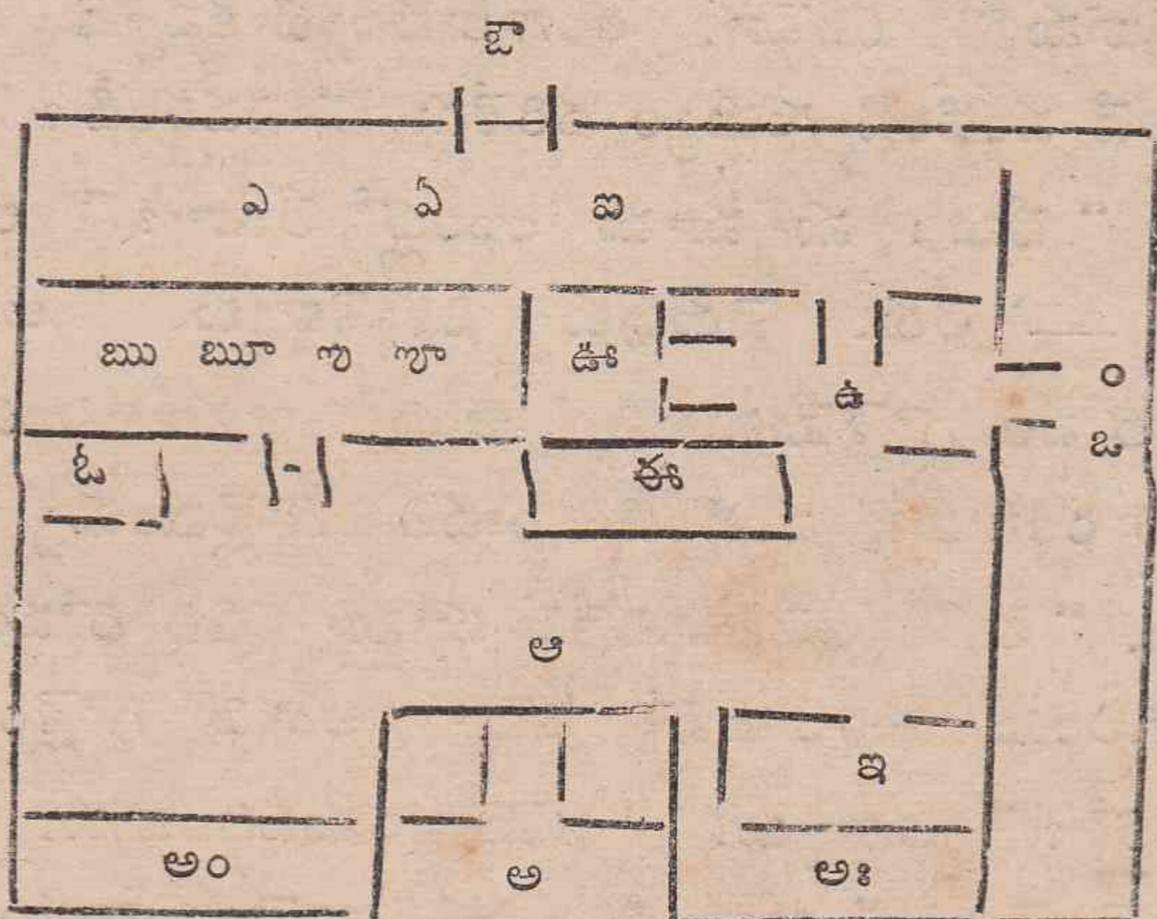
అని ఈలేసుకొంటూ ఓదారిపట్టేడు. “మరువాడ” అతగాని గమ్యస్థానము.

“ మరువాడ ” న్నది భూగోళపటమీదడగ్గ గీట్లు నిలువు గీట్లు గీసికొని గళ్ళల్లో కళ్ళపెట్టుకు చూస్తే కనబడదు. అది యూహగోళమీద నిదానించుకోవాలి. పనసచెట్లు, కొబ్బరిచెట్లు, అంటుమామిడిచెట్లు దేశవాళీమామిడి చెట్లు, జామిచెట్లు. దాడిమ చెట్లు, ఇట్లాంటి పండ్ల చెట్లతో కాసి మోసి మ్రోసి గుమాయిస్తూ వుంటుంది—ఏ ఋతువూ ఏ మూలా—ఊరి వీధుల్లోనే చెట్లు. చెట్లనుబట్టి వీధులుగాని వీధుల్ని పట్టి చెట్లుగావు అక్కడ. ఇళ్ళ కప్పులు మీదా కప్పుల మధ్యనుండి కొబ్బరి చెట్లు తాడిచెట్లు, ఒక్కొక్కచో ఈతచెట్లూ — అక్కడా గ్రామనివాసులకు చెట్లంటే అంతప్రియం. వీట్లమ్మసిగగోసిరిళ్లు ఇళ్లైనానీడకే చెట్లైనానీడకే ఓ చినుకడితే నానిపోతామా ? అంతల్లోకే, కాస్తెండ కాస్తే వరుగై పోతామా ? ఇంతల్లోకే, ” అనేరకం ఆవూరి జన సామాన్యం. ఆ వూరును పుచ్చుకొని ఓ చిన్న నెలయేరు జిల జిలా మిలమిలా ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. కుట్టకాఅంతా అక్కడే ఆట అక్కడే పాట. దాన్నుంచే వాళ్ళు తొక్కు పల్కులు నేర్చుకున్నా తప్పటడుగులు కూర్చుకున్నా.

ఆలాంటి పల్లియలోకి రంగారావు తిరిగి అడుగు పెట్టడంలో అతని కెన్నెన్నో జ్ఞాపకం వచ్చాయి అంటే ఆశ్చర్యం లేదు. చూచింది చాలా యేళ్లకేనా. మొహం వాచి వచ్చినట్టొచ్చి

యుండడంచేత పేపబె త్తపు పొదలొపడితే వాటిజువ్వోటి విలుచు
కొనేవాడు, చీమ చింత చెట్లొపడితే ఆ జువ్వెట్టి ఓకాయ రాల
గొట్టి వలుచుకు తినేవాడు. ఈలాగ్గా కాలక్షేపం చేసుకుంటూ
ఆతననుకొన్న యింటి కనుకోకుండా పగలు వుదయం జాంపొ
ద్దెక్కేసరికి జేరుకున్నాడు. వీధిగుమ్మం మెట్లెక్కి లోపలి
నడవలో కడుగు పెట్టినాడు.—

పాఠకులకు బాగా అవగాహన కావడానికొంటి పటం
వేసి చూపి స్తే మంచిదనుకుంటా.

అ—వీధిగుమ్మం మెట్లు, ఆ—నడవ, ఇ—పడకగది
ఈ—లోపలరుగు, ఊ—వంటయిల్లు, ఊ—సామానుగది,
ఋఋ ౡౡ—పూలవనం, ఎఏఐ—పళ్ళతోట, ఓ—నుయ్యి,
ఓ—మఱుగు పెఱుడు, బె—వెనకవీధి గుమ్మం, అం, అః—
వీధి అరుగులు.

“ అ ” అనే మెట్లెక్కి రంగారావు “ ఆ ” అనే నడవ
లోకి వెళ్ళేసరికి “ ఈ ” అనే అరుగు మీదొక పడుచు పదేను

రంగారావు “ పెళ్లైన వెంటనే తల్లిపోయి యుండాలి ఇందుమతికి—పాపం—మాం వొక్కడే వండుకు తింటూ వున్నట్లుంది. అయినా ఈ పడుచు ఎవరో తెలుసుకు మరీ వెడితే మంచిది. కేవలం మాం వొక్కడూ వుంటూ వున్నట్టు లేదు అని “ నీవేమవుతావు ఆయనకు ” అన్నాడు. ఆ పడుచు సిగ్గుసిగ్గుగా నవ్వుకుంటూ “ నన్నుంచుకున్నారు. ఆయనగారు భార్యా పోయినప్పట్టుంచి. సాతానిమనిషి నేమీకాను ” అంది. రంగారావు O say so నైస్ కంట్రీనైడ్ : కాస్పేపుండి తిరిగి వచ్చేను. ” అని మళ్ళు మొగంగా తిరిగేడు. పడుచుది “ మీక్కూడా దేవతార్చనకు బూలుకోసి వుంచుతా ” అంది పూలవనంలోకి జారుతూ. “ మాంవక్కోనే పువ్వుల్లో ఒకటిలా ఇస్తే చాలాకు వేరేకోయనక్కర్లేదు ” అన్నాడు రంగారావు గిరుక్కున వెనక్కి చూచి పడుచుది “ గులాబిపువ్వు ఇది రేకులూడేను ” అని చిన్న రెమ్మతో ఆకులతో ఓ పువ్వు అందిచ్చింది. రంగారావు రెమ్మ త్రుంచి కిందపారేసి, పువ్వుమాత్రం తన జేబు బొత్తంబొత్తలో పెట్టుకుంటూ “ మాంవను నా కోసం బియ్యంపొయ్యొద్దను. ఇప్పుడే వచ్చేను ” అని ఎక్కడన్నా వంటపూటిండ్లు ఆవూళ్లో వుంటే మెఱుగు. మాంవను కష్టపెట్టడమెందుకని యను కొన్నట్టుగా వెళ్ళిపోయినాడు.

పడుచు ఆక్రిందపడ్డ రెమ్మ చూడకుండానే మరి నాలుగు పువ్వులు దేవతార్చనకవి కోసి, తిరిగి ఎప్పట్లాగ బియ్యం దగ్గర కూర్చుని అవన్నీ పోగుచేసి కొలుస్తూవుంది. యజమాని “ టా ” అనే వీధినే “ ఎవఱ ” అనే పెరట్లోకివచ్చి అలా “ ఉ ” అనే వంటింటిలో మంచినీళ్ళు దించుకుని “ ఏమే పిల్లా ! ఏరేనేనేవే

బియ్యం ? కోసేసేసేవే పువ్వులు ? ” అన్నాడు. తలుపు తియ్యబోతూ తలుపు వచ్చిందికాదు. “ ఏమే గొళ్ళె మేసుక్కూచున్నావు తియ్యి ” అన్నాడు. పడుచుది “ ఈ ” అనే అరుగు మీదనుంచే “ గొళ్ళెమేవిటండీ ? ఆరేసేరు కాబోలు ” అంది. “ తియ్యి : ఆరెవరు ” అన్నాడు “ ఒ ” అనే నుయ్యి “ ఓ ” అనే మరుగు పెరటికంటా మారుమోసేలాగు. పడుచుది తీస్తూ “ ఎవరూ లేరు ” అంది. బ్రాహ్మణు డీవలకు వచ్చి “ ఇ ” అనేగది గుమ్మంకేసి చూచేడు. గది తలుపు దానిది తీసివుంది.— “ ఆ తలుపు గొళ్ళెం తీసివుందేం ? ” అన్నాడు. “ ఆయనగానా తీసేరేమో ” అంది. “ ఎవరన్నాడు ? ” బ్రాహ్మణుడు వీధిగుమ్మం కేసి యిటూఅటూ చూచి. పడుచుది “ బియ్యం పొయ్యద్దన్నారు మిమ్మల్ని ” అంది. బ్రాహ్మణుడు నడవలోకో - అడుగుపెట్టే సరికి గులాబిరెమ్మ కాలికిందపడి చీమకుట్టినట్టైంది. “ ఈ అల్ల రేమిటి ? ” అన్నాడు. పడుచుది, “ వారు పువ్వుంది పుచ్చుకోవడంలో రెమ్మ విఱక్కొట్టినారు కామోసు తుడ్చివేస్తానులేండి ” అని చీపురుకట్ట తీస్తోంది.

ఆ పాశంగా బ్రాహ్మణు దుర్వాసుడి లాగైపోయి— “ మాడచ్చోద్ ” అని రెండు గుమికిలు దాన్ని పొడిచి “ ఫోముండా ! ఎవడే వచ్చింది. చీపురు కట్టుచ్చుకేం చేస్తావు ? దొంగముండా ” అని వీధిలోగ్గంట బొయ్యేడు. కుఱ్ఱది—యెదురు దిరిగి “ ఏమండో ! నన్నుంచుకున్నారుగాని పెళ్ళాడలేదు. మీరు పెడితే ఉండేదాన్నిగాని కొడితే వుండేదాన్నిగాను. ఇదిగో చీపురుకట్ట, నన్ను వెళ్ళిపోమ్మంటే వెళ్ళిపోతాను. ” అంది. “ విన్నెవరెళ్ళి పొమ్మంటున్నారు ? రండా ! నీవు చూసిందెవరో

వార్ని నాక్కూడా చూపించు ! అందాకా నీక్కూడెట్టను. ఎవరో గొళ్ళెం వేశారు. ఎవరో గొళ్ళెం తీశారు. ఎవరో విఱిచేరు. కఱిచేరు అంటావు. “ కులటా ! లంజా ! ” అన్నాడు. పడుచుది “ ఏమయ్యో ! ఖర్మం జాలక లంజతనానికి ఒడిగట్టిన వాళ్ళంతా దొంగతనానిక్కూడా వొడిగడతారనుకుంటున్నావో ఏమో ? మాకూ ఉచ్చాస్విస విశ్వాసాలతోపాటు విశ్వాసంకూడా వుంటుంది. పొరుగురాయనెవరో వస్తే నేనూళ్ళన్నీ వెతుక్కుంటూ తీసుకు రానా ? వీదోపూరి పుడ కక్కర్లే ! నీవు బతికుండగా నాకు— ఇదిగో చీపురుకట్ట ” అని గిరాపేసింది. చిందర వందరయ్యేటట్టు బ్రాహ్మణుడు గుడ్లెత్తచేస్తూ జందెం చీపుర్లో చిక్కడేటట్టు చీపురు ఎత్తుకుంటూ “ ముండా ! నే బతికున్నప్పుడు అంటే నా చావు చూస్తావా నువ్వు ? ” అన్నాడు. “ ఆ ! ఈ విల్లు (మరణ శాసనం) ను బట్టి నీవు వ్రాసిన విల్లునుబట్టి అప్పుడు దావాచేసి వెయ్యిమందిని పెట్టుకువుంటాను ఈ యింట్లో ” అంటూ వెళ్ళి పోయింది. అది—పాపం విల్లు అనేది శాశ్వత పట్టా అనుకొని— “ అం ” అనే ఆరుగు దిక్కుగా రుసరుస లాడుకుంటూ పోయిం దదెక్కడికో !—

బ్రాహ్మణుడు—“ ఫోముండా ! అదా నీ దై ర్యం నేనింకో వీలువ్రాస్తే నీ దగ్గణున్నది నాలుకగీసికోడావికన్నా పనికిరాదు. ” అని యింట్లోనుంచి వెంటనే సిరాబుడ్డి కలం తీసికొని వచ్చి వీధి అరుగుమీద మరో మరణశాసనం అందరూ చూస్తూవుండేటట్టుగా వ్రాస్తూ దారిపొయ్యే వాళ్ళల్లో ఒకరిచేత సాక్షి వ్రాలు చేయించి రెండో వానికోసం “ అః ” అనేదికగా చూచేడు. రంగారావటూ ఇటూ తిరిగి వంటపూటిల్లు కానక తిరిగి వస్తూ వున్నాడు.

“ ఎవరది ? రంగారావా ? ఎప్పుడొచ్చేవు ? ఎంత పొడగరి
వైనావు ? దీనిమీద ముందుకాస్త సాక్షి వ్రాలెట్టు ” అన్నాడు.
రంగారావు సాక్షివ్రాలుచేసి అందులో ఆస్తిఅంతా ఇందుమతికి
వ్రాయడంచూసి “ ఏమిల్లా డమాను ఫిరాయిందింది ? ” అన్నాడు.
బ్రాహ్మణుడు కూసుముండ, పాచిరండ, పోతే ఎవరికి ? రా !
లోపలికిరా ! వండుకుంటూ చెప్తా ” అన్నాడు. రంగారావు
అంతా నాటకంలా విన్నాడు. తానోపరోక్షపు మనిషిల్లే. తన
కూడా ఓ తవ్వెడు బియ్యం పోయించుకొని మామతో భోంచేసి
“ లే ఇందుమతి అత్తాతింటి కెడదాం. మన కెందుకొచ్చిందీస్వయం
పాకం ? ” అన్నాడు. “ నన్ను కూతురు చూస్తుందోయ్ !
తిన్నగా ? ” అన్నాడు. బ్రాహ్మణుడు “ ఆస్తి వ్రాసిచ్చాక
చూడకేం ? ” అన్నాడు రంగారావు. ఇద్దరూ కలిసి ఇంటి తలుపు
లన్నీ తాళాలతో బిగించి, ఇందుమతి అత్తవారింటికి ప్రయాణ
మైనారు.

గుడినేటి దానిక్కాకుండా మాంవ ఆస్తి మాంవ కూతురికి
తెప్పించిన తన ప్రతాపం తన దారి పొడుగునా తనలో తాను
చెప్పుకుంటూ ఇందుమతిని జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ ఆమె కళ్లెల్లా
వుండేనో తనకూ ఆమెకూ ఆ వెంటనే ఆ వూళ్లో పెళ్ళాతువుంటే
నని అనుకొనేడు.—Impossible—

Hindu Society
Never to return
To nice country-side
I,ve to unlearn
Her eyes too wide.

అని ఈలేసుకుంటూ నడిచేడు, రంగారావు—ఇందుమతిని
మఱచిపోవడమే. అతని గొప్ప అనుభవము.